

AİLENİN ÖNEMİ VE KARDEŞLER ARASI İLİŞKİLER¹

Prof.Dr. Mehmet Zeki AYDIN²

Aile, evlilik bağıyla bağlı anne baba ve varsa çocuklardan oluşan en küçük toplum birimidir. Bu bakımdan aile toplumun temel taşı sayılmıştır. Anne baba ve çocukların yanında nine dede, amca hala, dayı ve teyzeler de aileden sayılır.

Toplumun özü ve temeli ailedir. Milletler birçok ailenin birleşmesinden meydana gelmiştir. Aileler ne kadar sağlam temeller üzerine kurulursa, böyle ailelerden meydana gelen toplumlar da o derece sağlam ve huzurlu olur.

İslâm dini, aile kurmaya önem vermiş, evlenmeyi teşvik etmiş ve onun korunmasını istemiştir. Yüce Allah, Nur suresinde şöyle buyurur: “Ey müminler! Sizden bekâr olanları evlendirin. Eğer fakir iseler, Allah onları lütfuyla zengin yapar.”³ Peygamber Efendimiz de, evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı teşvik etmiştir. Bu yüzden, sebepsiz yere evlenmemek hoş görülmemiştir. Gençlik yıllarını, nefsinin arzularına uyarak iyi değerlendiremeyen insanların sonları perişan olur. Böyle kimseler istedikleri, makama, paraya ve şöhrete kavuşsalar bile sıcak bir aile yuvasının neşesinden, aile bireylerinin sevgi ve saygı dolu bakışlarından ve öldükten sonra iyi bir şekilde hatırlanmaktan mahrum kalırlar.

Dinimiz aileye ve aile bireyleri arasındaki ilişkilere çok önem vermiştir. İslâm’a göre aile, insanın doğup büyüdüğü kutsal bir ortamdır. Bu kutsallığın temelinde sevgi, saygı, şefkat, merhamet ve acıma duygusu vardır. Hepimizin kaldığı bir yer vardır, orası bizim yuvarımızdır. İnsanların kaldıkları yerlere ev deriz. Ancak aile bireylerinin yaşadıkları yerlere yuva denir. Aile yuvalarına, aile ocağı da denilmektedir. Aile yuvası ve aile ocağı gibi deyimler, insana rahatlık ve güven duygusu veren, sıcaklığını hissettiğimiz yerler anlamında kullanılmaktadır. O halde, içinde yaşadığımız binaların maddi yapısına ev derken, içinde yaşadığımız manevi ortama da aile yuvası veya aile ocağı diyoruz.

Aile bireyleri olarak, ailemizde sevinçlerimizi paylaşır, iyi günlerimizde hep birlikte güler, eğleniriz ve sıkıntılı günlerimizde hep beraber üzülür, sorunlarımıza hep beraber

¹ Bu konuşma 2001 yılında TRT radyolarında yapılmıştır. Ayrıca, **Diyanet Aylık Dergi**, Eylül 2004, sayı:165, (ss.56-57) da da yayımlanmıştır.

² Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Ana Bilim Dalı. www.mehmetzekiaydin.com **Email: mehmetzekiaydin@gmail.com**

³ Nur suresi, ayet 32.

özmler ararız. Sevinler paylaşılnca artar, sevinçlerimizi ailece paylaşarak daha çok seviniriz. Aynı şekilde zntlerimizi, paylařtıķa daha kolay unutturuz.

Hepimiz sevmeyi, sevilmeyi, saygılı olmayı, doğayı, hayvanları, insanları sevmeyi ailemizden öğreniriz. Kklerimiz sevmeyi, büyüklerimiz saymayı bize ailemiz ğretir. Toplum içinde nasıl davranmamız gerektiğini, kötülüklerden nasıl korunacağımızı ailemizden öğreniriz.

Aile bir erkek ve kadın ile varsa çocuklardan oluşur demiştik, aile içinde çocukların ayrı bir yeri vardır. Dinimize göre çocuklar, anne babaya Allah'ın bir emanetidir. Çünkü Allah ocuklar için “dünya hayatının süsüdür” diyor.⁴ Aynı şekilde, Kur'anikerim'de anne-babaların şöyle dua etmesi istenmektedir: “Rabbimiz! Bize, gözümüzü aydınlatacak eşler ve zrriyetler bağışla ve bizi takva sahiplerine nder kıl!”⁵ çocukları topluma faydalı bir insan olarak yetiştirmek, onların başta gelen görevlerindedir. Sevgili Peygamberimiz, “Hiçbir anne baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir bağışta bulunamaz.” buyurmuştur.⁶

Aynı anne babadan ya da anne veya babaları bir olan çocuklara kardeş denilir. Kardeşler arasındaki ilişkilerin temelinde de sevgi ve saygı olmalıdır. Böylece, birbirlerini seven ve sayan kardeşler, kendi aralarında iyi geçinirler.

Kardeşler, birbirlerini tamamlayan bir bütünün parçaları gibidir. Hiçbir şey, bu birliği bozmamalı, kardeşleri birbirlerinden uzaklaştırmamalıdır. Büyük kardeşler, küçükler için anne-baba gibidir. Peygamberimiz, “Büyük kardeşin küçük kardeş üzerindeki hakkı, babanın çocuğu üzerindeki hakkı gibidir”⁷ buyurmaktadır. Bu sebeple küçükler, büyüklerine saygı göstermeli, onlara karşı gelmemeli, kırıncı söz ve davranışlardan kaçınmalıdır. Büyük kardeşler de, küçükleri sevmeli ve şekatte korumalıdır. Bu konuda Sevgili Peygamberimiz, bizi şöyle uyarmaktadır: “Büyüklerine saygı göstermeyen ve küçüklerine merhamet etmeyenler bizden değildir.”⁸

Kardeşler arasında sevgi ve saygıyı azaltan sebeplerden birisi de aralarındaki kıskanlıklardır. Kıskançlık duygularının hiç bir kardeşe yararı yoktur. Bu nedenle, kardeşler birbirlerini kıskanarak hem kendilerini hem de kardeşlerini huzursuz etmemelidir.

⁴ Kehf Suresi, ayet 46.

⁵ Furkan suresi, ayet 74.

⁶ Tirmiz, Birr 33.

⁷ İhyau ulumuddin, c.2, s.195.

⁸ İhyau ulumuddin, c.2, s.485.

Kur'anikerim'de kardeşlerin birbirlerini kıskanmalarının kötülüğü ile ilgili Yusuf suresinde, Hz. Yusuf peygamberin kıssası anlatılmaktadır.

Kardeşlerin birbirlerine karşı bir takım görevleri vardır. Çünkü kardeş demek, aynı bir vücudun iki parçası demektir. Aynı kökten gelen bir ağacın dallarına benzerler. Onun için her insan kendini nasıl severse; kendisinden bir parça olan kardeşini de aynı şekilde sevmek zorundadır. Aynı çatı altında büyüyen kardeşler, hem kendi aralarında hem de anne ve babaları ile ilişkilerini, sevgi ve saygı üzerine kurarak, aile kurumunun devamına katkıda bulunmalıdırlar.